

Konstnårsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motioner från allmänna motionstiden 2004 och 2005.

Utskottet föreslår med anledning av ett motionsyrkande att regeringen ska pröva förutsättningarna för att ge bild- och formkonstnärerna förhandlingsrätt rörande den individuella visningsersättningen. Regeringen bör klargöra vilket behov som finns av att införa en sådan rätt och vilka effekter det kan få. En avgörande förutsättning i sammanhanget är att bild- och formkonstnärerna själva är intresserade av att få förhandlingsrätt.

Utskottet avstyrker motionsyrkanden om att Konstnärsnämnden ska samordna sin rådgivningsfunktion med centrumbildningarnas rådgivning. Likaledes avstyrks ett förslag som syftar till att centrumbildningarna på teater- och dansområdet ska få ökat ekonomiskt stöd för att bygga upp och tillhandahålla juridisk kompetens. Även motionsförslag om att ett särskilt investerings- och materialbidrag ska införas för bild- och formkonstnärer avstyrks, liksom förslag om en utvidgad konstnärroll och om invandrade scenkonstartisters ställning.

I betänkandet finns fyra reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Konstnärsnämndens rådgivningsfunktion	6
Juridisk kompetens vid centrumbildningarna på teater- och dansområdet	8
Investerings- och materialbidrag	9
Individuell visningsersättning och förhandlingsrätt	10
En utvidgad konstnärsroll	13
Invandrade scenkonststartisters ställning	15
Reservationer	17
1. Konstnärsnämndens rådgivningsfunktion, punkt 1 (v)	17
2. Juridisk kompetens vid centrumbildningarna på teater- och dansområdet, punkt 2 (v)	17
3. Investerings- och materialbidrag, punkt 3 (v)	18
4. Invandrade scenkonststartisters ställning, punkt 6 (v)	18
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004	20
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Konstnärsnämndens rådgivningsfunktion**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Kr290 yrkande 10, 2004/05:Kr305 och 2005/06:Kr398 yrkande 6.

Reservation 1 (v)

2. **Juridisk kompetens vid centrumbildningarna på teater- och dansområdet**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr398 yrkande 7.

Reservation 2 (v)

3. **Investerings- och materialbidrag**

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Kr289 yrkande 3 och 2005/06:Kr409 yrkande 3.

Reservation 3 (v)

4. **Individuell visningsersättning och förhandlingsrätt**

Riksdagen ger som sin mening regeringen till känna vad utskottet anfört om att pröva förutsättningarna för att ge bild- och formkonstnärerna förhandlingsrätt rörande den individuella visningsersättningen. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2005/06:Kr409 yrkande 4.

5. **En utvidgad konstnärsroll**

Riksdagen avslår motion 2004/05:Kr318.

6. **Invandrade scenkonstartisters ställning**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr316.

Reservation 4 (v)

Stockholm den 23 mars 2006

På kulturutskottets vägnar

Lennart Kollmats

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Kollmats (fp), Lars Wegedal (s), Eva Arvidsson (s), Nikos Papadopoulos (s), Gunilla Tjernberg (kd), Siv Holma (v), Matilda Ernkrans (s), Lena Adelsohn Liljeroth (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Anna Lindgren (m), Inger Nordlander (s), Rossana Dinamarca (v), Hans Backman (fp), Lars-Ivar Ericson (c), Johan Andersson (s) och Anne Marie Brodén (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkande 2005/06:KrU18 har utskottet nyligen avstyrkt ett antal motionsyrkanden om konstnårsfrågor från allmänna motionstiden 2004 och 2005. Samtliga yrkanden har behandlats i särskild ordning, eftersom de är identiska med eller liknar motionsyrkanden som behandlats tidigare under mandatperioden.

En utförlig redogörelse för huvudinriktningen på den statliga konstnärspolitikerna och de olika statliga stödformerna finns i betänkande 2003/04:KrU8 s. 5–8.

Utskottets överväganden

Konstnärsnämndens rådgivningsfunktion

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker förslag om att Konstnärsnämnden ska få i uppdrag att samordna sin rådgivande verksamhet med centrum- och bildningarnas rådgivning. Likaledes avstyrker utskottet ett förslag om att regeringen noga ska följa rådgivningsverksamheten.

Jämför reservation 1 (v).

Inledning

Som ett led i arbetet med att förbättra konstnärernas ekonomiska och sociala situation förstärktes Konstnärsnämndens förvaltningsanslag med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2005. Avsikten med satsningen var att Konstnärsnämnden inom ramen för sin verksamhet skulle informera om trygghetssystemens utformning och tillämpning samt med utgångspunkt i denna kunskapsuppbyggnad möjliggöra en stöd- och rådgivningsfunktion för konstnärer i frågor som rör de generella trygghetssystemen.

Av regleringsbrevet för 2005 till Konstnärsnämnden framgår att rådgivningsarbetet ska bedrivas på ett sätt som involverar dels konstnärernas fack- och intresseorganisationer, dels berörda myndigheter utanför kulturområdet.

Regleringsbrevet för 2006 föreskriver att Konstnärsnämnden ska redovisa utfallet och resultatet av arbetet med rådgivningsfunktionen för regeringen. Vidare ska nämnden under 2006 inleda arbetet med en fördjupad analys av konstnärernas föränderliga arbetsmarknad. Analysen ska särskilt inriktas på hur villkoren på arbetsmarknaderna har förändrats för de olika konstnärskategorierna. Analysen ska också belysa vilka konsekvenser eventuella förändringar har fått för konstnärernas möjligheter att ägna sig åt kvalificerat konstnärligt arbete. Resultatet av detta arbete ska redovisas för regeringen i en delrapport senast den 1 oktober 2006 samt i en slutrapport senast den 1 oktober 2007.

Motionerna

I *motionerna 2004/05:Kr290* yrkande 10 och *Kr398* yrkande 6 av Tasso Stafilidis m.fl. (v) framhåller motionärerna att satsningen på Konstnärsnämndens rådgivningsfunktion är positiv. Motionärerna anser att man i sammanhanget bör komma ihåg att det finns en rådgivningsfunktion även inom centrumbildningarna på teater- och dansområdena. Konstnärsnämnden bör därför få i uppdrag att samordna sin rådgivande verksamhet med centrumbildningarnas.

Christer Erlandsson och Christina Axelsson (båda s) anser i *motion 2004/05:Kr305* att Konstnärsnämndens utökade anslag för en rådgivningsfunktion är ett första steg i det långsiktiga arbetet för att förstärka konstnärernas ekonomiska och sociala situation. Det faktum att bild- och formkonstnärerna har alltför låga inkomster är dock något som rådgivning inte helt kan motverka. Motionärerna anser därför att regeringen nog ska följa Konstnärsnämndens insatser på området och överväga behovet av ytterligare åtgärder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inhämtat att arbetet med att inrätta rådgivningsfunktionen inom Konstnärsnämnden pågår och att den kommer att bli tillgänglig via Internet mot slutet av 2006. Rådgivningen kommer i första hand att riktas till enskilda konstnärer. Samtidigt innebär formuleringen i 2005 års regleringsbrev till Konstnärsnämnden att nämnden i sitt rådgivningsarbete även ska involvera konstnärernas fack- och intresseorganisationer. Därmed finns det förutsättningar för att skapa kontaktytor i detta avseende mellan nämnden och t.ex. centrumbildningarna på teater- och dansområdena. Det finns emellertid enligt utskottets mening inte något skäl för riksdagen att uttala sig för mer långtgående samordning av Konstnärsnämndens och centrumbildningarnas rådgivningsverksamhet som föreslås i motionerna 2004/05:Kr290 (v) och Kr398 (v).

Vidare anser utskottet att det får anses vara självklart att regeringen inom ramen för sitt ordinarie uppföljningsarbete nog följer nämndens rådgivningsverksamhet när den väl har kommit i gång och att riksdagen på sedvanligt sätt löpande hålls informerad om effekterna av verksamheten. Konstnärsnämnden ska enligt sin instruktion hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden. Som en följd därav ankommer det på nämnden att i sin tur hålla regeringen underrättad om de behov av olika åtgärder som kan finnas för att skapa rimliga villkor för denna yrkesgrupp. Regeringen får därefter i budgetarbetet väga olika angelägna ändamål mot varandra och bedöma vilka satsningar som bör göras och vilka andra typer av åtgärder som eventuellt bör vidtas för konstnärernas del. Inte heller på denna punkt är det således motiverat att riksdagen gör ett särskilt uttalande.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05:Kr290 (v) yrkande 10, 2004/05:Kr305 (s) och Kr398 (v) yrkande 6.

Juridisk kompetens vid centrubildningarna på teater- och dansområdet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag som syftar till att centrubildningarna på teater- och dansområdet ska få ökat ekonomiskt stöd för att kunna bygga upp och tillhandahålla juridisk kompetens. Utskottet hänvisar till Kulturrådets möjligheter till omprioriteringar i bidragsgivningen och till att regeringen i sitt årliga budgetarbete får göra en resurs- och prioriteringsbedömning då det gäller nivån på medelstilledningen till centrubildningarna.

Jämför reservation 2 (v).

Inledning

Teatercentrum organiserar den fria teaterkonsten, dvs. grupper, individer och konstellationer som utövar fri teaterkonst. Med fri teaterkonst avser organisationen yrkesmässigt bedriven teaterverksamhet där gruppen, individen eller konstellationen är sin egen huvudman. Teatercentrum har kansli i Göteborg, Malmö och Stockholm.

Danscentrum Sverige är riksorganisation som samlar de fyra fristående regionala föreningarna Danscentrum Norr, Danscentrum Stockholm, Danscentrum Väst och Danscentrum Syd. Danscentrum Sverige som är en ideell förening är utformad som en arbetsgivarorganisation. Organisationen har bl.a. i uppgift att arbeta med kultur- och arbetsmarknadspolitiska frågor.

Teatercentrum och Danscentrum Sverige har träffat kollektivavtal med Teaterförbundet.

Under anslag 28:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* erhåller drygt ett tiotal centrubildning bidrag som fördelas av Kulturrådet.

Motionen

I *motion Kr398* av Tasso Stafílidis m.fl. (v) sägs att staten har ställt krav på arbetsmarknadens parter att de ska sluta kollektivavtal, vilket de också har gjort. Centrubildningarna har då blivit arbetsgivarparter och måste kunna bygga upp och tillhandahålla juridisk kompetens för att kunna ägna sig åt rådgivning till konstnärerna och för att kunna fungera som förhandlingspart vid eventuella arbetsrättsliga tvister exempelvis i arbetsmarknadsdomstolen. Yrkandet syftar till att centrubildningarna på teater- och dansområdet ska få ökat ekonomiskt stöd från staten (yrkande 7).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att både Teatercentrum och Danscentrum får statsbidrag från Kulturrådet i form av verksamhetsbidrag och bidrag för arbetsförmedlande verksamhet. De båda organisationerna avgör själva hur medlen ska disponeras. Om Kulturrådet skulle finna det angeläget har rådet möjlighet att inom ramen för anvisade medel göra vissa omprioriteringar. Regeringen har givetvis också möjlighet att i sitt årliga budgetarbete göra en resurs- och prioriteringsbedömning då det gäller nivån på medelstilledningen till centrumbildningarna.

Utskottet avstyrker därmed motion Kr398 (v) yrkande 7.

Investerings- och materialbidrag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker två motionsförslag som syftar till att ett särskilt investerings- och materialbidrag ska inrättas för bildkonstnärernas räkning. Utskottet konstaterar att de bidragsformer som fördelas av Bildkonstnärsfonden till bild- och formkonstnärer redan i dag kan användas i detta syfte.

Jämför reservation 3 (v).

Inledning

Bildkonstnärsfonden inom Konstnärsnämnden fördelar olika typer av stipendier och projektbidrag till enskilda konstnärer som får användas för en rad olika ändamål, t.ex. för investeringar i dyrbar utrustning eller inköp av arbetsmaterial. Medlen anvisas under anslag 28:20 *Ersättning och bidrag till konstnärer* och uppgår sammanlagt till 78,5 miljoner kronor. Anslagspost 1 Visningsersättning åt bild- och formkonstnärer uppgår 2006 till 60,9 miljoner kronor och anslagspost 5 Bidrag till konstnärer inom områdena bild och form uppgår till 8,5 miljoner kronor.

Därutöver kan nämnas att ett särskilt utrustningsbidrag ges till sammanlutningar av konstnärer inom bild- och formområdet som har till huvudsakligt syfte att för konstnärlig produktion ställa verkstads- och produktionsresurser till sina medlemmars förfogande (kollektivverkstäder). Syftet med utrustningsbidraget är att det ska främja konstnärlig utveckling och förnyelse samt minska konstnärernas omkostnader för framställning av konstverk. Medel för ändamålet anvisas under anslag 28:18 *Bidrag till bild- och formområdet*. Bidrag fördelas av Kulturrådet.

Motionerna

I två motioner, 2004/05:Kr289 yrkande 3 och Kr409 yrkande 3, av Rosanna Dinamarca m.fl. (v) föreslår motionärerna att regeringen ska utreda möjligheten att inrätta ett investerings- och materialbidrag till bildkonstnärerna. Avsikten med bidraget är att det ska användas för att bekosta kostnadskrävande inköp. Enligt motionärerna skulle ett sådant bidrag ge utrymme för utvecklingsmöjligheter som främjar konstnärlig mångfald.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att de bidragsformer som fördelas av Bildkonstnärnsfonden till bild- och formkonstnärer redan i dag mycket väl kan användas för investeringar i utrustning och inköp av material. Det finns därför enligt utskottets uppfattning inte någon anledning att utreda möjligheterna att införa en särskild stödform för investerings- och materialbidrag till konstnärerna.

Motionerna 2004/05:Kr289 (v) yrkande 3 och Kr409 (v) yrkande 3 avstyrks.

Individuell visningsersättning och förhandlingsrätt

Utskottets förslag i korthet

Enligt utskottets mening bör riksdagen göra ett tillkännagivande om att regeringen ska undersöka förutsättningarna för att ge bild- och formkonstnärerna förhandlingsrätt rörande den individuella visningsersättningen. Undersökningen bör klarlägga vilket behov det finns av att införa en sådan förhandlingsrätt samt vilka effekter den kan få.

Inledning

Enligt en inskränkning i upphovsrättslagen (1960:729) har bild- och formkonstnärerna inte rätt att ta betalt när överlåtna konstverk visas offentligt. Man har från statens sida ansett att det är rimligt att av kulturpolitiska skäl kompensera det offentliga utnyttjandet med någon form av offentlig-rättslig ersättning.

Från anslag 28:20 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* utgår medel som ersättning åt bild- och formkonstnärer för att deras konstnärliga verk, som finns i offentliga institutioners ägo, visas för allmänheten eller används på annat allmännyttigt sätt. Ersättningen benämns visningsersättning och utgår i två former, dels som kollektiv ersättning, dels som individuell ersättning.

Den kollektiva visningsersättningen uppgår 2006 till 60,9 miljoner kronor och tillförs Bildkonstnärnsfonden inom Konstnärnsnämnden. Medlen fördelas inom hela konstnärskollektivet i form av arbetsstipendier och bidrag. Medlen täcker också kostnaderna för program- och informationsverksamheten inom den internationella utbytesverksamheten IASPIS (International Artists Studio Programme in Sweden). Bestämmelser om denna visningsersättning finns i förordningen (1982:600) om Sveriges bildkonstnärnsfond.

Den individuella visningsersättningen, även kallad IV, fördelas individuellt till konstnärerna. Den hanteras av den upphovsrättsliga serviceorganisationen Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, BUS. Bestämmelser för denna del av visningsersättningen finns i förordningen (1996:1605) om individuell visningsersättning. Den individuella visningsersättningen infördes 1997 och uppgår 2006 till 26,2 miljoner kronor. Året dessförinnan, 2005, fick 3 170 konstnärer del av detta stöd.

BUS är en ekonomisk förening. Alla som är upphovsmän eller rättighetsinnehavare inom bildkonstområdet eller närliggande områden kan bli medlemmar i BUS. Genom BUS får bildupphovsmannen ersättning när konstverk nyttjas och juridisk hjälp i upphovsrätsfrågor. Konstnärerna behöver inte vara medlemmar i föreningen för att få del av den individuella visningsersättningen.

Den individuella visningsersättningen fördelas på grundval av det offentliga innehavet av konstnärernas verk i enlighet med de kriterier som fastställts av BUS. En omfattande databas med uppgifter om den offentligt ägda konsten har byggts upp av BUS. Organisationens bidragsfördelning bygger på ett poängsystem där värde, placering och spridning utgör parametrar. Även inköpspriset är en faktor vid poängberäkningen. Denna poängmodell syftar till att värdera den prestation som ligger bakom varje verk och det nyttjande som sker i form av offentlig visning.

BUS uppger att utbetalningsbeloppen har spärrats nedåt av administrativa skäl och uppåt av rättviseskäl. Den lägsta nivån 2005 var 500 kronor, medan det högsta beloppet uppgick till 40 000 kronor samma år.

Av BUS regelverk framgår bl.a. följande.

Konstverk ägda av statliga, landstingskommunala och kommunala myndigheter omfattas av bestämmelserna för ersättningen. Från och med 2004 omfattas även konstverk som ägs av kyrkliga och religiösa samfund eller organisationer och som är placerade i kyrkor, kyrkliga samlings-salar och på gravplatser eller minnesplatser samt konst som är placerad i allmänna samlingslokaler. Vidare omfattas t.ex. konstverk som placerats i statliga eller kommunala fastighetsägande aktiefolags lokaler om det är myndighetsverksamhet i lokalerna. Även konstverk som finns i museer som drivs i stiftelseform omfattas liksom konstverk i statliga verk såsom SJ, Posten, Banverket och Vägverket samt bostadsbolag, oavsett vem som äger fastigheten.

Miljöer som inte omfattas av IV-bestämmelserna är bl.a. privata företag, aktiebolag eller stiftelser, ideella föreningar, statliga aktiebolag, privat inköpta skulpturer som placerats ute på stan samt fastighetsbolag som har kommersiella lokaler. Arkitektur omfattas inte.

Deponerade eller skänkta konstverk där mottagaren är tvingad att förvara eller ta emot konstverket genererar inte några bidragspoäng. Endast nu levande upphovsmän kan få del av ersättningen.

Flertalet av de konstnärer som i dag får individuell visningsersättning tillhör Konstnärernas Riksorganisation (KRO) och Föreningen Svenska Konsthantverkare och Industriformgivare (KIF), medan ett fåtal tillhör Föreningen Svenska Tecknare, Svenska Fotografers Förbund och Svenska Konstnärsförbundet. Flera av dessa organisationer ingår i Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd, KLYS.

Motionen

I *motion Kr409* av Rossana Dinamarca m.fl. (v) jämför motionärerna den individuella visningsersättningen, IV, med den ersättning som tonsättare får när deras musik spelas offentligt eller den som författare får när deras böcker lånas ut på biblioteken. Men i motsats till vad som gäller för författarna som via Författarförbundet har rätt att förhandla om storleken på ersättningen per bibliotekslån, har bildkonstnärer, konsthantverkare, illustratörer och fotografer inte någon sådan förhandlingsrätt. I motionen föreslås därför att upphovsmännen till offentliga konstnärliga verk ska ha förhandlingsrätt när det gäller den individuella visningsersättningens storlek (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

En av utgångspunkterna för den statliga konstnärspolitiken är att skapa sådana villkor för de professionella konstnärerna att de kan basera sin försörjning på ersättning för konstärtligt arbete. Den individuella visningsersättningen, IV, utgör en viktig del av de stödformer som riktar sig till bild- och formkonstnärerna och syftar till att konstnärerna ska få ekonomisk och arbetsmässig trygghet. IV utgör en kompensation för att konstnärerna enligt en inskränkning i upphovsrättslagen inte har rätt att ta betalt när överlåtna konstverk visas offentligt. Regering och riksdag bestämmer storleken på det belopp som ska avsättas för IV, medan fördelningen av ersättningen görs av BUS som också har utarbetat och fastställt fördelningskriterier.

Som framgår av motionen har författarna erhållit rätt att förhandla om bibliotekersättningen. Denna rättighet tillkom 1985. I en överenskommelse mellan den dåvarande socialdemokratiska regeringen och Sveriges Författarförbund, Föreningen Svenska Tecknare och Svenska Fotografers Förbund åtog sig regeringen att – som ett led i beredningen av statsbudgeten – förhandla med organisationerna om bibliotekersättningens grundbe-
lopp. Överenskommelsen innebär att Författarfonden tillförs vissa av

parterna fastställda belopp för varje hemlån av böcker från bibliotek och för varje referensexemplar. Avtal mellan parterna träffas under förbehåll av att riksdagen ställer av regeringen föreslagna medel till förfogande. Om avtalet strandar ska medling ske. Om överenskommelsen inte sägs upp av regeringen eller av organisationerna gemensamt förlängs den med ett år i sänder.

Enligt utskottets mening kan det finnas skäl som talar för att bild- och formkonstnärerna ska få en starkare ställning än vad som nu är fallet när det gäller inflytandet på den ersättning som utgår för offentligt ägd konst. Exempelvis skulle rättviseskäl kunna åberopas för att även denna konstnärsgrupp skulle få förhandlingsrätt liknande den som gäller för författarna m.fl. visavi bibliotekersättningen. Bild- och formkonstnärerna skulle därmed kunna få möjlighet att påverka storleken på den individuella visningsersättningen genom återkommande förhandlingar med regeringen.

Utskottet konstaterar att den individuella visningsersättningen är en offentligrättslig ersättning som årligen underställs sedvanlig budgetprövning. Trots det bör regeringen pröva om det finns förutsättningar att införa en förhandlingsrätt för upphovsmannagrupperna på bild- och formområdet då det gäller den individuella visningsersättningen. Regeringen bör ta initiativ till en sådan undersökning som bör syfta till att klarlägga vilket behov som kan finnas av att införa en sådan rätt och vilka effekter den kan få. En avgörande förutsättning i sammanhanget är att bild- och formkonstnärerna själva är intresserade av att få en förhandlingsrätt och återkommande delta i diskussioner med företrädare för regeringen om ersättningens storlek. Efter att ha prövat frågan bör regeringen snarast informera riksdagen om vilka åtgärder som regeringen avser att vidta.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen ska delvis bifalla motion Kr409 (v) yrkande 4 och därmed tillkännage för regeringen vad utskottet här har anfört.

En utvidgad konstnärsroll

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om en utvidgad konstnärsroll med hänvisning till att de uttalanden som regeringen gjort ligger i linje med vad som framförs i motionen.

Motionen

I *motion 2004/05:Kr318* av Anne Ludvigsson m.fl. (s) föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande för regeringen om en utvidgad konstnärsroll. Motionärerna anser att arbetsmarknaden för konstnärer behöver breddas. Det kan ske med hjälp av konstkonsulenter, konstföreningar, gallerier, kooperativ och nätverk. För att bygga upp en sådan bas behövs stöd

från samhället. Samhället skulle vinna på en stark konstbildande infrastruktur eftersom konsten utgör en resurs i skolor, på arbetsplatser, inom sjukvården m.m. Vidare skulle konstnärsrollen kunna utvidgas med större rörlighet på konstnärernas arbetsmarknad och förbättrade ekonomiska och sociala villkor för en ekonomiskt utsatt grupp.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att motionen ytterst syftar till att konstnärerna ska få en starkare ställning. Regeringen har i budgetpropositionen för 2006, dvs. ett år efter det att motionen väcktes, uttryckt sig i ordalag som ligger i linje med vad motionärerna anför. Regeringen har bl.a. framhållit att statens insatser för konstnärerna i första hand handlar om att skapa förutsättningar för ett vitalt kulturliv som ger arbete och försörjning åt konstnärerna. Det är därför en huvudlinje i konstnärspolitiken att öka intresset för och efterfrågan på konstnärliga verk och prestationer. Att bättra tillvarata konstnärernas kunnande inom alla delar av samhällslivet är en annan viktig målsättning. Vidare – menar regeringen – är upphovsrättsliga skydd och ersättningsformer av grundläggande betydelse för konstnärers försörjningsmöjligheter. Inom andra politikområden bör rimlig hänsyn till konstnärers speciella villkor tas och utgöra en del av den sammanhållna konstnärspolitiken. För att uppnå målsättningen om arbete och försörjning genom det konstnärliga arbetet, krävs även kompletterande bidrags- och ersättningssystem inom kulturpolitiken (prop. utgiftsområde 17 s. 25). Utskottet har inte någon annan uppfattning i denna fråga än regeringen.

Utskottet vill tillägga att statens insatser på det konstbildande området givetvis också har stor betydelse för konstnärsrollen och för konstnärernas arbetsmarknad. Dessa insatser är inriktade på att göra bildkonsten tillgänglig för så många som möjligt samtidigt som förutsättningar ges för hög kvalitet. Bildkonstens tillgänglighet har också ökat under senare år på många orter i landet. Bland annat har de regionala konstkonsulenterna bidragit till detta.

Det anförda visar att det inte finns någon anledning för utskottet att föreslå att riksdagen ska göra ett tillkännagivande beträffande en utvidgning av konstnärsrollen. Motion 2004/05:Kr318 (s) avstyrks.

Invandrade scenkonstartisters ställning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsförslag om att regeringen ska stödja invandrade scenkonstartister. Utskottet framhåller att en rad åtgärder som regeringen har vidtagit för att uppnå kulturell mångfald i olika avseenden även syftar till att förbättra arbetsläget för de invandrade scenkonstartisterna.

Jämför reservation 4 (v).

Inledning

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder för att uppnå kulturell mångfald. För att lyfta fram betydelsen av ett ökat ansvar inom offentligt finansierad kulturverksamhet gentemot stora delar av befolkningen har regeringen utlyst 2006 till ett särskilt mångkulturår. En nationell samordnare har tillkallats för att i samarbete med olika aktörer inom kultursektorn, myndigheter, institutioner m.fl. utarbeta ett program för året och vara ett stöd för aktörerna.

Av regeringsbeslut från maj 2005 framgår att Mångkulturåret 2006 långsiktigt ska innebära att andelen konstnärliga upphovsmän, utövare och kulturadministratörer med utomsvensk eller minoritetsbakgrund ska öka och successivt utgöra en större andel av de yrkesmässigt verksamma inom hela det offentligfinansierade kulturlivet.

Regeringen har i regleringsbrev för 2006 angett att myndigheterna på kulturområdet liksom nationalscenerna och Riksteatern ska tillägna sig ett mångfaldsperspektiv i sina verksamheter och att de ska lägga särskild tonvikt på insatser för att främja etnisk och kulturell mångfald.

För Kulturrådet gäller dessutom målet att rådet inom sitt område ska följa upp integrationspolitiken. Enligt regeringens anvisningar ska den etniska och kulturella mångfalden inom kulturutbudet öka. Likaledes ska andelen utövare med utländsk bakgrund öka inom kulturlivet.

Motionen

Tasso Stafilidis (v) föreslår i *motion Kr316* att regeringen aktivt ska stödja insatser för att stärka invandrade scenkonstartisters ställning på arbetsmarknaden. Ur ett mångfaldsperspektiv är det enligt motionären ytterst viktigt att hitta nya vägar för att stödja denna grupp.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets uppfattning är det angeläget bl.a. från ett mångfaldsperspektiv att invandrade scenkonstartister får en möjlighet att verka på den svenska arbetsmarknaden. Utskottet vill understryka att en rad åtgärder som regeringen vidtagit för att uppnå kulturell mångfald i olika avseenden

även syftar till att förbättra arbetsläget för denna konstnärsgrupp. Utskottet kan inte finna att det är motiverat med något särskilt uttalande från riksdagen i denna fråga. Motion Kr316 (v) avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Konstnärsnämndens rådgivningsfunktion, punkt 1 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Konstnärsnämndens rådgivningsfunktion. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Kr290 yrkande 10 och 2005/06:Kr398 yrkande 6 och avslår motion 2004/05:Kr305.

Ställningstagande

Vi välkomnar satsningen på en rådgivningsfunktion hos Konstnärsnämnden. Därmed kommer nämnden att kunna erbjuda konstnärerna rådgivning om de generella trygghetssystemens utformning och tillämpning. Vi vill i detta sammanhang erinra om att det finns viss rådgivningsverksamhet även inom centrumbildningarna på teater- och dansområdet. Vi anser därför att Konstnärsnämnden ska få i uppdrag att samordna sin rådgivande verksamhet med centrumbildningarnas.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi att riksdagen ska bifalla motionerna 2004/05:Kr290 (v) yrkande 10 och Kr398 (v) yrkande 6 samt avslå motion 2004/05:Kr305 (s).

2. Juridisk kompetens vid centrumbildningarna på teater- och dansområdet, punkt 2 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om juridisk kompetens vid centrumbildningarna på teater- och dansområdet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr398 yrkande 7.

Ställningstagande

Som framgår av motion Kr398 (v) har staten ställt krav på arbetsmarknadens parter att de ska sluta kollektivavtal, vilket de också har gjort. Centumbildningarna på teater- och dansområdet har därmed blivit arbetsgivarparter och måste nu kunna bygga upp och tillhandahålla juridisk kompetens för att fungera som förhandlingspart vid eventuella arbetsrättsliga tvister, exempelvis i Arbetsdomstolen. De måste också ha juridisk kompetens för sin rådgivning till konstnärerna. Vi anser därför att centumbildningarna på teater- och dansområdet ska få ökat ekonomiskt stöd från staten.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi att riksdagen ska bifalla motion Kr398 (v) yrkande 7.

3. Investerings- och materialbidrag, punkt 3 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om investerings- och materialbidrag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Kr289 yrkande 3 och 2005/06:Kr409 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen ska utreda möjligheten att inrätta en stödform för investerings- och materialbidrag för bild- och formkonstnärerna. Bidrag ska efter ansökan kunna utgå till konstnärer för inköp av kostnadskrävande utrustning och material. Vi menar att en sådan ny stödform skulle kunna ge konstnärerna utvecklingsmöjligheter samtidigt som den skulle främja konstnärlig mångfald.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi att riksdagen ska bifalla motionerna 2004/05:Kr289 (v) yrkande 3 och Kr409 (v) yrkande 3.

4. Invandrade scenkonstarets ställning, punkt 6 (v)

av Siv Holma (v) och Rossana Dinamarca (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om invandrade scenkonstarets ställning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Kr316.

Ställningstagande

Vi anser att insatserna för att öka de invandrade scenkonstartisternas ställning på den svenska arbetsmarknaden har varit otillräckliga. Som exempel kan nämnas att artister som är medlemmar i Teaterförbundet eller annat fackförbund, men som inte motsvarar kraven för att vara inskrivna vid Arbetsförmedlingen Kultur, inte har möjlighet att genomgå långa utbildningar.

Liksom inom dans- och musikteatern bör det inom talteatern finnas en representativ andel artister med utomnordisk etnisk bakgrund. När medvetenheten i verksamheterna ökar och anslagsgivarna ställer krav, är det sannolikt att arbetsgivarna kommer att slåss om de invandrade artister som finns på arbetsmarknaden. Det är därför viktigt att artister som har adekvat utbildning från ett annat land får språkträning med inriktning på skådespelar- och teaterbranschen. Även från ett mångfaldsperspektiv är det ytterst viktigt att hitta nya vägar för att stödja invandrade scenkonstartister. Enligt vår mening bör regeringen således aktivt stödja insatser för att stärka invandrade scenkonstartists ställning på arbetsmarknaden.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi att riksdagen ska bifalla motion Kr316 (v).

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Kr289 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av investerings- och materialbidrag.

2004/05:Kr290 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Konstnärsnämnden i uppdrag att samordna sin rådgivande verksamhet med centrumbildningarnas.

2004/05:Kr305 av Christer Erlandsson och Christina Axelsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bild- och formkonstnärernas försörjningssituation.

2004/05:Kr318 av Anne Ludvigsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvidgad konstnärsroll.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Kr316 av Tasso Stafilidis (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att aktivt stödja insatser för att stärka invandrade scenkonstartisters ställning.

2005/06:Kr398 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en samordning mellan Konstnärsnämndens rådgivande verksamhet och centrumbildningarnas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om juridisk kompetens vid centrumbildningarna.

2005/06:Kr409 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten för införande av investerings- och materialbidrag.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att även upphovsmän till offentliga konstnärliga verk bör ha förhandlingsrätt när det gäller den individuella visningsersättningens storlek.